

prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (Mihaela Grosu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Marina Anton, Vitalie Cotorobai, Ana Panov)

DECIZIE

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de societatea pe acțiuni „Cariera Micăuți”, reprezentată de Valentin Cara,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea comercială „Calbor Grup” societate cu răspundere limitată împotriva societății pe acțiuni „Cariera Micăuți” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de societatea pe acțiuni „Cariera Micăuți”, din motivul că apelanta nu a îndeplinit în termen cerințele enumerate în încheierea din 12 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și nu a prezentat dovada achitării taxei de stat,

constată:

La 07 iunie 2017, societatea comercială „Calbor Grup” societate cu răspundere limitată (denumirea prescurtată SC „Calbor Grup” SRL) a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății pe acțiuni „Cariera Micăuți” (denumirea prescurtată SA „Cariera Micăuți”) cu privire la încasarea datoriei în sumă de 54 879 de lei, dobânzii de întârziere în sumă de 5 804 lei, penalității în sumă de 11 513 lei și compensarea cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat în cuantum de 2 165,88 de lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7 000 de lei (f.d. 1-3, 29).

Prin hotărârea din 01 martie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, (f.d. 79, 82-87) acțiunea depusă de SC „Calbor Grup” SRL a fost admisă și s-a încasat de la SA „Cariera Micăuți” în beneficiul SC „Calbor Grup” SRL datoria în sumă de 54 879 de lei, penalitatea de întârziere în mărime de 11 513 lei, dobânda de întârziere în mărime de 5 804 de lei, taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în cuantum de 2 165,88 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 7 000 de lei.

La 29 martie 2018, SA „Cariera Micăuți”, reprezentată de Valentin Cara, a declarat apel împotriva hotărârii din 01 martie 2018 a Judecătoriei Strășeni,

sediul Central (f.d. 81).

Prin încheierea din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 91-92) nu s-a dat curs cererii de apel depusă de SA „Cariera Micăuți” și s-a comunicat acesteia despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii, acordându-i pentru aceasta termen de 10 zile de la data recepționării încheierii.

La 06 iunie 2018, SA „Cariera Micăuți”, reprezentată de Valentin Cara, a depus cerere de apel suplimentară împotriva hotărârii din 01 martie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central (f.d. 94 recto-verso).

Prin încheierea din 12 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 99-100) nu s-a dat curs repetat cererii de apel depusă de SA „Cariera Micăuți” și s-a comunicat acesteia despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în cuantum de 1 624,41 de lei, acordându-i pentru aceasta termen până la ședința de judecată din 14 iunie 2018, ora 10.00.

Prin încheierea din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 111-115), a fost restituită cererea de apel depusă de SA „Cariera Micăuți”, din motivul că apelanta nu a îndeplinit în termen cerințele enumerate în încheierea din 12 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, și anume nu a prezentat dovada achitării taxei de stat.

La 23 iunie 2018, SA „Cariera Micăuți”, reprezentată de Valentin Cara, a declarat recurs împotriva încheierii din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel nu a elucidat circumstanțele care au importanță pentru soluționarea chestiunii primirii pe rol a cererii de apel, iar drept consecință a aplicat eronat normele de drept procedural.

În acest sens, recurenta a menționat că, la 13 iunie 2018, a depus cerere de amânare a ședinței de judecată din 14 iunie 2018, ora 10.00, motivând că la această dată și oră este antrenată în alt proces. Respectiv, în temeiul art. 206 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel nu putea restitui cererea de apel și trebuia să amâne ședința de judecată, întru neîncălcarea dreptului la apărare a SA „Cariera Micăuți” și asigurarea accesului liber la justiție.

Recurenta a solicitat admiterea recursului și casarea încheierii din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea spre rejudecare a problemei soluționate prin încheierea casată.

În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs consideră că, în speță, calea de atac este demarată în interiorul termenului legal, deoarece încheierea recurată datează cu 14 iunie 2018, iar cererea de recurs a fost depusă la 23 iunie 2018 (f.d. 158).

Examinând recursul declarat, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

Articolul 426 din Codul de procedură civilă consemnează la alin. (3) că, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Verificând legalitatea încheierii din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor cauzei, Colegiul ajunge la concluzia că încheierea a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural pertinente speței.

Or, în conformitate cu prevederile art. 365 alin. (4) din Codul de procedură civilă, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Conform dispozițiilor art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în redacția de până la intervenirea modificărilor prin Legea nr. 17 din 05 aprilie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative), dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

La fel, instanța de recurs consideră necesar de a învedera că încheierea de restituire a apelului este indisolubil legată de încheierea de a nu da curs cererii de apel, deoarece potrivit art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Astfel, în cazul în care apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheiere, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale, iar dacă apelantul nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel, apelul va fi restituit, or, restituirea apelului este sancțiunea aplicată apelantului de către instanța de apel în cazul neîndeplinirii în termenul acordat a cerințelor indicate în încheierea de a nu da curs cererii de apel.

În condițiile speței, Colegiul consideră oportun de a reitera că prin încheierea din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 91-92) nu s-a dat curs cererii de apel depusă de SA „Cariera Micăuți” și s-a comunicat acesteia despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii, acordându-i pentru aceasta termen de 10 zile de la data recepționării încheierii.

La capitolul dat, Colegiul opinează că prin încheierea din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 91-92) instanța de apel a acordat apelantei SA „Cariera Micăuți” termen *inter alia* și pentru prezentarea dovezii plății taxei de stat la depunerea cererii de apel. Or, din cuprinsul acestei încheieri se atestă că instanța de apel a constatat că, la depunerea cererii de apel, SA „Cariera Micăuți” nu a respectat prevederile art. 365 alin. (1) lit. d) și alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Respectiv, obligația impusă de Curtea de Apel Chișinău față de SA „Cariera Micăuți” în sensul prezentării dovezii achitării taxei de stat a luat naștere odată ce i-a fost comunicată apelantei încheierea din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău. Însă, distinct obligației impuse de instanța de apel, la 06 iunie 2018, SA „Cariera Micăuți”, reprezentată de Valentin Cara, a depus cerere de apel suplimentară împotriva hotărârii din 01 martie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, însă, nu a prezentat dovada plății taxei de stat (f.d. 94 recto-verso).

Astfel, Colegiul desprinde că prin încheierea din 12 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 99-100) nu s-a dat curs repetat cererii de apel, SA „Cariera Micăuți” fiindu-i acordat termen suplimentar, pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în cuantum de 1 624,41 de lei, până la ședința de judecată din 14 iunie 2018, ora 10.00.

La capitolul dat, instanța de recurs notează că termenul acordat de instanța de apel întru înlăturarea neajunsurilor ce au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel este unul imperativ și peremptoriu, or, în sensul art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte. Astfel, recurenta, sub sancțiunea restituirii cererii de apel, urma să se conformeze și să execute indicațiile instanței de apel din încheierile din 17 mai 2018 și din 12 iunie 2018 și să înlătore neajunsurile indicate în încheierea instanței de apel în interiorul termenului stabilit, în caz contrar intervenind *uno icto* restituirea cererii de apel.

Sub acest aspect, instanța de recurs menționează că, taxa de stat nu este un impediment al accesului liber la justiție, atât timp cât statul asigură aplicarea eficientă și uniformă a prevederilor normative referitoare la cuantumul taxei de stat, la scutirile de taxa de stat dispuse din oficiu ori la solicitarea persoanei interesate. Dreptul de acces la un tribunal consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

În această ordine de idei, Colegiul opinează că intervalul de timp acordat SA „Cariera Micăuți” pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat la depunerea cererii de apel, precum și termenul-limită suplimentar acordat, era suficient și rezonabil pentru a se supune indicațiilor instanței de apel. Prin urmare, SA „Cariera Micăuți” urma să dea dovadă de diligența corespunzătoare în vederea evitării restituirii cererii de apel. Or, conform art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Subsecvent, instanța de recurs apreciază critic alegația recurenteii privind depunerea cererii de amânare a ședinței de judecată din 14 iunie 2018, ora 10.00. Or, această circumstanță nu o exonerează de obligația de a se conforma dispozițiilor instanței de apel și nu constituie temei legal de prelungire din oficiu de către instanța de judecată a termenului de procedură.

Respectiv, deși a solicitat amânarea ședinței de judecată, apelanta SA „Cariera Micăuți” oricum avea obligația de a se conforma indicațiilor Curții de Apel Chișinău conținute în încheierea din 12 iunie 2018 și de a prezenta dovada de plată a taxei de stat în cuantum de 1 624,41 de lei, până la 14 iunie 2018, ora 10.00.

Ba mai mult decât atât, cererea SA „Cariera Micăuți” de amânare a ședinței

de judecată din 14 iunie 2018 a fost depusă în Direcția de evidență și documentare procesuală personal de reprezentantul apelantei. Prin urmare, Colegiul opinează că, întru apărarea dreptului de acces la justiție, acesta avea disponibilitate deplină să anexeze la această cerere dovada de plată a taxei de stat.

Astfel, prin comportamentul pasiv al SA „Cariera Micăuți”, și în special neexecutarea indicațiilor instanței de apel, prima a demonstrat lipsă de interes față de cauza civilă în care este implicată, astfel, neîntreprinzând măsurile necesare de protejare a dreptul său de acces la instanță.

La caz, Colegiul relevă că accesul liber la justiție este o parte componentă incipientă a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și presupune posibilitatea oricărei persoane de a se adresa direct și nemijlocit la o instanță de judecată, pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime. Este unanim acceptat ca dreptul de acces la justiție nu poate fi un drept absolut, ci unul care poate implica limitări, cât timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.

În speță, Colegiul găsește relevantă jurisprudența CtEDO, în care Înalta Curte a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (*Van Harn împotriva Germaniei, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Coroborând ipotezele relevate la normele legale precitate, Colegiul constată temeinicia încheierii din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, deoarece aceasta a intervenit ca sancțiune procedurală pentru neexecutarea încheierii din 12 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt lipsite de substanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
decide:

Se respinge recursul declarat de societatea pe acțiuni „Cariera Micăuți”, reprezentată de Valentin Cara,.

Se menține încheierea din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de societatea comercială „Calbor Grup” societate cu răspundere limitată împotriva societății pe acțiuni „Cariera Micăuți” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari